

Loonwerker Izebrand Haaijer zet in op Veenkoloniale uien

'Ui op zand is een blijver'

Vrienden van de klei verklaarden hem voor gek: je gaat toch geen uien telen in de Veenkoloniën? Zes jaar later ziet akkerbouwer en loonwerker Izebrand Haaijer uit Veelerveen het gewas niet meer uit het gebied verdwijnen. „De hoge onkruidruk is lastig, maar met de kwaliteit van de uien is niks mis.”

Halverwege de natte septembermaand heeft Izebrand Haaijer wel even tijd voor een gesprek. Een paar flinke buien hebben het werk in de uien namelijk volledig stilgelegd. Jammer, want tussen de buien door heeft Haaijer nog 30 hectare in het zwad gerooid en daar kunnen zijn klanten nu niet bij. Ook zelf wil hij zo gauw mogelijk verder, want het rooiwerk is nog lang niet klaar.

Het is een groot verschil met zes jaar geleden, toen hij samen met enkele collega's op 35 hectare begon met de teelt van zaaiuien. Een informatieavond van Agrifirm over de uienteelt zette ze ertoe aan. Omdat er maar heel weinig ervaring was in het gebied, informeerde Haaijer eerst bij vrienden in Flevoland voor advies. „Die verklaarden

me eerst voor gek. Uien is een gewas dat gemakkelijk veronkruidt en dat bovendien ongestoord moet kunnen groeien. Het is niet een gewas dat je er zomaar even bij doet, zeker niet op het zand. Maar toch zag ik het wel zitten.”

Egelband

Als gecombineerd loon- en akkerbouwbedrijf nam Haaijer vanaf het eerste jaar het zaaien en rooien voor zijn rekening. Het was even zoeken naar de juiste apparatuur. Hij begon met bedden van 150 centimeter, maar dat werkte niet. „Het was te krap en bovendien rijden veel klanten op een grotere spoorbreedte.” Daarom maakte

hij al snel de overstap naar bedden van 2 meter. Daarop zaait hij zeven rijtjes op een onderlinge afstand van 25 centimeter. Dat bevalt goed. Het zaaien doet hij met een 6 meter brede Agricola-precisiezaaimachine. Deze is vrij eenvoudig om te bouwen naar een rijenafstand van 50 centimeter, waardoor hij er ook bieten en cichorei mee kan zaaien. Dat is een mooi bijkomend voordeel.

Voor het rooien beschikt de Groningse loonwerker over twee Holaras-combinaties. Haaijer is blij met de hulp die hij heeft gehad van de fabrikant om de machines goed af te stemmen op de teeltomstandigheden in de Veenkoloniën. Zo heeft de losse grond snel de neiging om te gaan bulldozeren voor de rooibek. Ook kunnen ontsnapte onkruiden

Haaijer zaaidt dit jaar 300 hectare uien op bedden van 2 meter. Voor het rooien beschikt hij over twee combinaties.

Met de kwaliteit van de Veenkoloniale uien is niks mis. Het gebruik van harde rassen is echter een absolute voorwaarde.

Copyright foto

problemen geven. De loofmaaier heeft om die reden meer ruimte om het maaisel af te voeren.

Het laden van de uien doen de klanten van Haaijer meestal zelf. En dat gebeurt met de apparatuur die voorhanden is: vaak een bunkerrooier voorzien van een egelband. Geen alledaags gezicht in de uien, maar het werkt prima en de machine voert eventuele onkruidresten goed af.

Het woordje onkruid valt regelmatig, als het over de teelt gaat. Haaijer: „Er zijn nu eenmaal jaren waarin de onkruidbestrijding lastig is. Zoals dit jaar. We zoeken de schoonste percelen uit en spuiten tot de langste dag bijna wekelijks tegen onkruid. Maar als je daarna een natte periode krijgt, krijgen late onkruiden alsnog de gelegenheid om zich te ontwikkelen. Daar komt bij dat men hier niet gewend is om voor het laatste onkruidje met de hand door het perceel te lopen. Het draait hier nou eenmaal om bulkteelten.“

Scheurkonten

Bulkteelten, zware bouwplannen, gemakkelijk groeiende grond. Dat lijken niet bepaald ideale ingrediënten voor een kwaliteitsui. Haaijer moet inderdaad regelmatig opboksen tegen vooroordelen, terwijl de kwaliteit van de Veenkoloniale uien gewoon goed is. „Dat horen wij van onze afnemers. We zaaien uiteraard harde rassen en verder proberen we te zorgen voor een zo constant mogelijke groei. Dat hebben we wel moeten leren. Beregenen steekt bijvoorbeeld nauw. Het gewas aan de gang houden is belangrijk, zodat het gestaag kan doorgroeien. Heeft het gewas stilgestaan en krijg je een groei-explosie, dan leidt dat gemakkelijk tot scheurkonten.“ Zelf verkoopt Haaijer zijn uien af-land, maar steeds meer klanten van hem investeren in bewaarfaciliteiten. Nog een bewijs dat het met de kwaliteit wel goed zit. „Ook hier worden uien wel tot in mei bewaard. Toen ik dit voorjaar ging zaaien, zaten de bewaarplaatsen

nog vol. Als er iets mankeert aan de uien, lukt je dat niet.“

Wat bijdraagt aan de goede resultaten is dat de ziektedruk in het gebied nog laag is. Voor het eerst komen ze volgend jaar terug op percelen waar tot zes jaar geleden nog nooit een ui gestaan heeft. Wel is de aaltjesdruk in de regel vrij hoog, vanwege de intensieve bouwplannen en het verdwijnen van ontsmettingsmogelijkheden. „De toelating van Vydate is wat dat betreft een aanwinst“, zegt Haaijer daarover.

Hoe de oogst dit jaar uitpakt, is nog even afwachten. De kwaliteit lijkt goed, maar de uien zijn aan de fijne kant en zullen geen topopbrengst geven. Normaal gesproken gaan de telers uit van ongeveer 60 ton per hectare, maar dit jaar zou dat zomaar 10 tot 15 procent lager kunnen uitpakken.

Saldo stemt tevreden

Haaijer is tevreden met de financiële opbrengst die hij in de afgelopen zes jaar wist te halen. Gemiddeld genomen realiseerde hij een prijs van 8,5 cent per kilo. Dat is een af-landprijs, want hij slaat van zijn 10 hectare uien niks op.

Of hij er profijt van heeft dat zijn grond sneller begaanbaar is, kan Haaijer niet zeggen. Uienhandelaren hebben in theorie een uitwijkmogelijkheid, op het moment dat het in de kleigebieden te nat is om te oogsten. Maar wie nu naar buiten kijkt, ziet dat ook het uien laden op het zand zijn grenzen kent. Toch probeert Haaijer zo flexibel mogelijk te zijn. Hij laat altijd een paar vrachten met kisten

komen voor wat opslagbuffer. Die draait hij vol als er niet à la minute een vrachtwagen kan komen. Hij kan de volle kisten bovendien nog een nachtje provisorisch binnen opslaan, mocht dat nodig zijn. Op een oude droogvloer blaast hij er dan wat lucht door.

Haaijer kiest bewust voor vroege rassen, met een hoge hardheidsscore en liefst 'een extra velletje'. Zijn gele uien, van het ras Vision, gaan bij Agrifirm in de pool. Daarvan is het nog even afwachten wat ze gaan opbrengen, maar de bodem van het contract staat dit jaar op 9 cent. Sinds enkele jaren teelt Haaijer ook 3 hectare rode uien, van het ras Red Tide. Hoewel rode uien als extra gevoelig bekend staan, levert ook hier de kwaliteit geen problemen op. De iets lagere opbrengst wordt doorgaans ruimschoots goed gemaakt door de prijs, is de ervaring van Haaijer. Hij verkocht ze dit jaar voor 17,5 cent.

Hoe denkt hij eigenlijk dat de uienteelt zich, bij hem in het gebied, de komende jaren verder zal ontwikkelen? „Het gewas past niet bij iedere boer. In het begin zijn er wel mensen geweest die net de pech hadden dat ze in een slecht jaar instapten. Die kregen 1,5 cent en zijn meteen weer afgehaakt. Je moet de teelt over een langere periode beoordelen. De klanten van het eerste uur zijn allemaal al verdubbeld in omvang en sommigen hebben al geïnvesteerd in bewaarcapaciteit. Ik verwacht dat die verder zullen groeien. Dit jaar heb ik 30 procent meer gezaaid dan vorig jaar; dat is best een flinke stap. Waar het eindigt, weet ik niet, maar dat de uienteelt hier in het gebied blijft, dat staat voor mij als een paal boven water.“ ■

Bedrijfsgegevens

Izebrand Haaijer heeft in Veerle (GR) een gemengd akkerbouw- en loonbedrijf. Hoewel hij wegens gebrek aan opvolging een groot deel van zijn activiteiten aan het afbouwen is, zet hij nog volop in op de uienteelt. Hij heeft 10 hectare eigen teelt en zaait in totaal 300 hectare uien. Daarvan rooit hij ook het grootste deel. Haaijer is een van de pioniers die zes jaar geleden het gewas naar de Veenkoloniën haalden. Op zijn eigen grond teelt hij twee derde gele en een derde rode uien, die hij de afgelopen jaren verkocht aan het Noord-Hollandse bedrijf Gourmet.

Copyright foto